

॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥

श्वश्रूश्चशुरयोः ज्येष्ठत्वात्तृतराष्ट्रः पांडोः पितृसमस्तेनकुंत्याः सश्वशुरइति ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥

कर्णस्मरेथाः सततसंग्रामेष्वपलायिनं ॥ अवकीर्णो हि समरे वीरो दुष्प्रज्ञया तदा ॥ १ ॥ आयसं तदयं नूनं मंदायाममपुत्रक ॥ यत्सूर्यजमपश्यंत्याः शतधानविदी
यते ॥ २ ॥ एवं गते तु किं शक्यं मया कर्तुं मरिदम ॥ मम दोषो यमत्यर्थं ख्यापितो यन्नसूर्यजः ॥ ३ ॥ तन्निमित्तं महाबाहो दानं दद्यात्स्वमुत्तमं ॥ सदैव भ्रातृभिः
सार्धं सूर्यजस्यारिमदं न ॥ ४ ॥ द्रौपद्याश्च प्रिये नित्यं स्थातव्यमरिकर्शन ॥ भीमसेनोर्जुनश्चैव नकुलश्च कुरुहह ॥ ५ ॥ समाधेयास्त्वयाराजं स्वय्यद्यकुलधूर्ग
ता ॥ श्वश्रूश्चशुरयोः पादानशुश्रूषंतीवनेत्वं हं ॥ गांधारी सहिता वस्येतापसीमलपंकिनी ॥ ६ ॥ वैशंपायन उवाच ॥ एवमुक्तः सधर्मात्मा भ्रातृभिः सहि
व्यवसितैर्नैवं त्वं वक्तुमर्हसि ॥ न त्वामभ्यनुजानामि प्रसादं कर्तुमर्हसि ॥ ७ ॥ पुरोधतान्पुरात्यस्मानुत्साद्य प्रियदर्शने ॥ विदुलायावचोभिस्त्वं नास्मान्संस्त्य
क्तुमर्हसि ॥ ८ ॥ निहत्य दृथिवीपालान् राज्यं प्राप्तमिदं मया ॥ तव प्रज्ञामुपश्रुत्य वासुदेवान्न र्षभात् ॥ ९ ॥ कसाबुद्धिरियं चाद्यभवत्यायच्छुतं मया ॥ क्षत्र
धर्मस्थितिं चोक्ता तस्याश्च्यवितुमिच्छसि ॥ १० ॥ अस्मानुत्सृज्य राज्यं च क्षुषाहीमायशस्विनि ॥ कथं वत्स्यसि दुर्गेषु वनेष्वद्य प्रसीद मे ॥ ११ ॥ इति बाष्पकला
वाचः कुंती पुत्रस्य शृण्वती ॥ सा जगामाश्रुपूर्णाक्षी भीमस्तामिदमब्रवीत् ॥ १२ ॥ यदाराज्यमिदं कुंतिभोक्तव्यं पुत्रनिर्जितं ॥ प्राप्तव्याराजधर्माश्च तदेयं ते कु
तो मतिः ॥ १३ ॥ किं वयं कारिताः पूर्वभवत्यापृथिवीक्षयं ॥ कस्य हेतोः परित्यज्य वनं गंतुमभोप्ससि ॥ १४ ॥ वनाच्चापि किमानीता भवत्या बालकावयं ॥ दुःख
शोकसमाविष्टौ माद्री पुत्राविमौ तथा ॥ १५ ॥ प्रसीद मातर्मागास्त्वं वनमद्यशस्विनि ॥ श्रियं यौ धिष्ठिरीमातर्भुक्ष्वतावद्वलार्जितां ॥ १६ ॥ इति सानिश्चिते वा
शुवनवासाय भाविनी ॥ लालप्यतां बहुविधं पुत्राणां नाकरोद्वचः ॥ १७ ॥ द्रौपदी चान्वयाच्छ्रूविषणवदना तदा ॥ वनवासाय गच्छंतीं रुदती भद्रया सह ॥
॥ १८ ॥ सा पुत्रान् रुदतः सर्वान् मुहुर्मुहुरेवेक्षती ॥ जगामैव महाप्राज्ञा वनाय कृतनिश्चया ॥ १९ ॥ अन्वयुः पांडवास्तां तु सभृत्यां तः पुरास्तथा ॥ ततः प्रमृज्य सा
श्रूणि पुत्रान् वचनमब्रवीत् ॥ २० ॥ इति श्रीमहाभारते आश्रमोक्तं कुंतीवनप्रस्थाने षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ ॥ १७ ॥

उत्सासउत्साहयुक्ताकृत्वा ॥ २० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ इति आश्रमवाचैः ० भारतम् ० षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ ॥ १७ ॥

इति आश्रमवाचैः ० भारतम् ० षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥ ॥ १७ ॥